

KORKUT ATA TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI DERGİSİ
Uluslararası Türk Dili ve Edebiyatı Araştırmaları Dergisi
The Journal of International Turkish Language & Literature Research

|| Sayı/Issue Özel Sayı 1 (Ekim/October 2023), s. 1000-1014.
|| Geliş Tarihi-Received: 15.09.2023
|| Kabul Tarihi-Accepted: 10.10.2023
|| Araştırma Makalesi-Research Article
|| ISSN: 2687-5675
|| DOI: 10.51531/korkutataturkiyat.1360961

**6. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarının Millî Kültürümüz
Temasına Ait Tematik Söz Varlığı Açısından
Karşılaştırılması**

*Comparison of the 6th Grade Turkish Textbooks in Terms of Thematic Vocabulary
Belonging to the Theme of National Culture*

Selvanur KAYHAN*
Nilüfer SERİN**

Öz

Türkçe dersi öğretim programı hazırlanırken benimsenen tematik yaklaşım beraberinde tematik sözcük öğretimi de getirmiştir. Tematik sözcük öğretimi öğrencilerin aynı tema etrafında birleşen sözcükleri beraber öğrenmelerine, sözcükler arasında ilişki kurmalarına yardımcı olmaktadır. Bu durumda Türkçe ders kitapları, tematik sözcük öğretimi açısından önemli hâle gelmektedir. Farklı yayınevleri tarafından hazırlanan kitaplarda aynı tema içinde yer alan tematik söz varlığının kitaplar arasında büyük oranda benzerlik göstermesi gerektiği düşünülmektedir. Bu çalışmanın amacı 6. sınıf Türkçe ders kitaplarını "Millî Kültürümüz" temasına ait tematik söz varlığı açısından karşılaştırmaktır. Bu amaçla 6. sınıf Türkçe ders kitaplarına ait Millî Kültürümüz temasının metinleri incelenmiştir. Nitel araştırma desenine göre tasarlanan çalışmanın verileri doküman analizi yöntemi ile toplanmıştır. Elde edilen verilerin içerik analizinde sıklık programından yararlanılmış, kullanım sıklığı yüksek olan söz varlığı unsurları tespit edilerek belirlenen alt temalara göre sınıflandırılmış, yüzde ve frekans tabloları çıkarılmıştır. Araştırmanın sonucunda, MEB Yayınları (A) Türkçe ders kitabının Millî Kültürümüz temasında yer alan metinlerin daha fazla söz varlığı ve sözcük çeşitliliği içerdiği, MEB Yayınları (B) Türkçe ders kitabı metinlerinin en çok tematik sözcük barındıran kitap olduğu, MEB Yayınları (A) Türkçe ders kitabında Millî Kültürümüz temasına ait tematik sözcüklerin dağılımının diğer ders kitaplarına göre daha dengeli olduğu, genel söz varlığıyla en uyumlu kitabın Ekoyay ders kitabı olduğu ve her üç kitapta en sık kullanılan sözcükler bakımından oluşan ortaklığın düşük oranda olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Ders kitapları, söz varlığı, tematik söz varlığı, millî kültür

Abstract

The thematic approach adopted while preparing the Turkish curriculum brought thematic vocabulary teaching along. Thematic vocabulary teaching helps students learn the words united around the same theme together and establish relationships between words. In this case, Turkish textbooks become important in terms of thematic vocabulary teaching. It is

* Arş. Gör., Trabzon Üniversitesi, Trabzon/Türkiye, e-posta: selvanurkayhan@trabzon.edu.tr, ORCID: 0000-0002-6710-9815.

** Dr. Öğr. Üyesi, Trabzon Üniversitesi, Trabzon/Türkiye, e-posta: niluferserin@trabzon.edu.tr, ORCID: 0000-0003-3747-0981.

thought that in the books prepared by different publishers, the thematic vocabulary within the same theme must show a great deal of similarity between the books. This study aims to compare the 6th-grade Turkish textbooks in terms of thematic vocabulary belonging to the theme of “national culture”. For this purpose, the texts of the theme of “Our National Culture” in MEB publications 6th-grade Turkish textbook (A), MEB publications 6th-grade Turkish textbook (B) and EKOYAY Education Publications 6th-grade Turkish textbooks were examined. The data of the study was designed according to the qualitative research design. In the content analysis of the data obtained, the frequency program was used, the vocabulary elements with a high frequency of use were determined and classified according to the determined sub-themes, and percentage and frequency tables were prepared. At the end of the research, it was determined that the texts in the theme of our National Culture of MEB textbook (A) contain more vocabulary and word diversity, the texts of MEB textbook (B) have the most thematic words, In MEB textbook (A), the distribution of thematic words belonging to the theme of our National Culture is more balanced than other textbooks, the book that is most compatible with the general vocabulary is the Ekoyay textbook, and the commonality in terms of the most frequently used words in all three books is found to be low.

Keywords: Textbooks, vocabulary, thematic analysis, national culture

Giriş

Söz varlığı kavramı *Türkçe Sözlük*'te (2011, s. 2158) “Bir dildeki sözlerin bütünü, söz hazinesi, söz dağarcığı, sözcük hazinesi, kelime hazinesi, kelime kadrosu, vokabüler” şeklinde tanımlanmış, Hengirmen (1999, s. 342) de aynı kavramı “bir dilde bulunan yerli ve yabancı bütün sözcüklerin oluşturduğu bütünlük” olarak ifade etmiştir. Ancak söz varlığı kavramının sınırları çok daha geniştir. Söz hazinesi, söz dağarcığı, kelime hazinesi, kelime dağarcığı ve vokabüler birbirlerinin yerine kullanılabilirken hiçbiri tek başına söz varlığı kavramını karşılayamamaktadır (Kurudayıoğlu, 2005). Aksan'a (2015) göre bir dilin yalnızca kelimelerini değil, atasözlerini, deyimlerini, kalıplaşmış ifadelerini, terimlerini ve anlatım kalıplarını kapsayan söz varlığı kavramı, aynı zamanda ortak dili konuşan toplumun dünya görüşünü de yansıtmaktadır. “Türkçenin bu bağlamda zengin ve geniş kapsamlı bir niteliğe sahip olduğu görülmektedir” (Erol ve Sarıkaya, 2016, s. 53).

Ana dili öğretiminde birincil hedef öğrencilerin dört temel dil becerilerini geliştirmektir. Bu becerilerin öğrencilere yeterli bir düzeyde kazandırılması da öğrencilerin söz varlıklarının geliştirilmesi ile mümkündür (Karagöl ve Tarakçı, 2019). Göçer'e (2010) göre dinleme ve okuma etkinliklerinin yanında öğrencinin kendisini sözlü ve yazılı olarak etkili bir biçimde ifade etmesi ve iletmek istediği mesajı alıcıya doğru şekilde ulaştırması için geniş bir sözcük hazinesine sahip olması gerekmektedir. Başka bir deyişle söz varlığı öğretimi temel dil becerilerinin kazandırılmasının ön koşullarından birisidir (Budak, 2000). Türkçe dersinde kelime öğretimi dil becerilerinin yanında zihinsel becerileri de desteklemekte ve okul başarısını olumlu yönde etkilemektedir (Karadüz ve Yıldırım, 2011; Akyol ve Temur, 2014). Tüm bu durumlar söz varlığının Türkçe öğretimindeki önemini gözler önüne sermektedir.

2005 Türkçe Dersi Öğretim Programı yapılandırmacı yaklaşım dikkate alınarak hazırlanmıştır. Yapılandırmacı yaklaşımda dil becerileri, merkeze öğrenciyi alarak kazandırılmaya çalışılmaktadır (Güneş, 2013). Buna göre metin öğretimi yerine metinle öğrenme kavramı ön plana çıkmış; kazanımlar, metinler ve çeşitli etkinlikler yoluyla öğrenciye öğretilmeye çalışılmıştır. Böylelikle dil ve zihinsel becerilerin geliştirilmesinde ders kitaplarında yer alan metinlerin rolü önemli bir hâle gelmiştir. Program hazırlanırken yararlanılan diğer bir yaklaşım da tematik yaklaşımdır (Güneş, 2013). Bu yaklaşımla birlikte her temada bir konu işlenmektedir. Öğrencilere aktarılacak konu aynı tema içerisinde farklı türlerde metinlerle kazandırılmaktadır (Kılınç ve Duman, 2012). Böylece ders kitaplarına seçilen metinler belirli temalar etrafında sınıflandırılıp bir bütünlük oluşturmaktadır. Coşkun ve Taş'a (2008) göre de öğrenciler, bir tema etrafında

toplanan metinler yoluyla o konuya yönelik birikimlerini arttırabilirler. Tematik yaklaşımla hazırlanmış ders kitaplarında sözcük öğretimi de yine o tema etrafında yer verilen kelimelerle gerçekleştirilmektedir. Bu yaklaşım esas alınarak hazırlanmış Türkçe ders kitabında her temada farklı bir konuya ait söz varlığının öğrenilmesi öğrencilerin sözcük hazinelerini genişlik yönünde geliştirmektedir (Onan, 2017). Genişlik, Göğüş'e (1978, s. 360) göre "çeşitli konularda çok şey bilmektir."

Tematik sözcük öğretiminde aynı tema etrafında kümelenmiş sözcüklerin öğretimi söz konusudur. Böylece öğrenciler sistemli bir şekilde çeşitli konular etrafında yer alan kelimeleri öğrenip kelime hazinelerini geliştirmektedirler (Mirjalili, Jabbari ve Rezai, 2012; Yılmaz-Canöz, 2020). Sözcük öğretiminin anlamsal açıdan yakınlık taşıyan sözcüklerle mi ya da birbirinden bağımsız sözcüklerle mi gerçekleştirileceği üzerinde bir uzlaşma varılmamıştır (Özlü, 2009). Ancak anlam bilimcilerde göre de belirli konular çevresinde toplanan kelimelerle daha iyi bir sözcük öğretimi gerçekleştirilebilir (Yılmaz-Canöz, 2020). Böylece öğrenciler bir temada birbiri ile bağlantılı metinleri ya da konuyu öğrenebilir (Çeçen ve Çiftçi, 2007) ve o temaya ait söz varlığını bütüncül bir biçimde edinebilirler. Bu durumda hazırlanan Türkçe ders kitaplarında tematik kelime sayısının fazla olması beklenmektedir.

Tematik kelime bir konu veya bir tema etrafında bir araya getirilen ve birbirleriyle ilişkili olan kelimelere denilmektedir (Mutlu, 2009). Fillmore'a (1985, Tinkham, 1997'den) göre bu kelimeler birbirlerine dil bilgisel değil bilişsel bir ilişkiyle bağlıdır. Tematik kelimeler, ders kitaplarında yer alan temaların daha iyi anlaşılmasını ve o temalarla ilgili çeşitli terim ve kavramların öğrenilmesini sağlamaktadır. Bu kelimeler bir temayı ifade eden anahtar sözcükler olarak da açıklanabilir (Çeçen, Kurnaz ve Akaydın, 2014). Bu durumda aynı sınıf seviyesi için birden fazla ders kitabı okutulduğu göz önüne alındığında, öğrencilere eşit fayda sağlanması açısından bu kitaplarda yer alan tematik sözcüklerin benzerlik göstermesi gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Karadağ'a (2019) göre ders kitaplarına alınan metinler öğretim programına göre belirlenen tema ve alt temalara göre belirlenmesine rağmen aynı sınıf düzeyinde kitaplar arasında farklılaşma söz konusu olmaktadır. Farklı yayınevleri tarafından hazırlanan kitapların söz varlıkları da farklılık gösterebilir fakat aynı tema içinde yer alan tematik söz varlığının kitaplar arasında büyük oranda benzerlik göstermesi beklenmektedir.

Alanyazında yapılan çalışmalar incelendiğinde Çeçen, Kurnaz ve Akaydın'ın (2014) 7. sınıf Türkçe ders kitaplarında yer alan "Millî Kültür" teması metinlerinde yer alan tematik kelimeleri belirleyip karşılaştırdığı çalışmalarında farklı yayınevlerinin hazırladığı kitaplarda kullanılan tematik kelimelerin farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Gökçe (2014) de 8. sınıf Türkçe ders kitaplarını "Toplum Hayatı" temasının içerdiği söz varlığı açısından karşılaştırmış ve metinlerdeki söz varlığı öğelerinin, metnin içeriğini yansıtıcı özellikte olduğu sonucuna ulaşmıştır. Maden, Maden ve Demir (2017) ortaokul Türkçe ders kitaplarında yer alan "Atatürkçülük" temasına ait söz varlığının çalışma kitaplarına yansımalarını inceledikleri çalışmalarında söz varlığının 7. sınıf dışında sınıf seviyelerine paralel olarak dengeli bir biçimde arttığını tespit etmişlerdir. Alan yazında ders kitaplarında yer alan söz varlığıyla ilgili yapılmış başka çalışmalar da bulunmaktadır (Turhan, 2010; Uludağ, 2010; Baş ve Demirci, 2015; Karadağ, 2019; Bulut ve Taçyıldız, 2020; Mete, 2020). Öğrencilere söz varlığını kazandırmada en önemli materyalin ders kitapları olduğu göz önüne alındığında farklı yayınevleri tarafından hazırlanmış ders kitaplarında yer alan temaların birbiri ile ortak tematik söz varlığı taşımaları gerektiği düşünülmektedir. Aynı düzey için hazırlanan birden fazla yayınevine ait ders kitapları Türkiye'nin çeşitli illerinde çok sayıda öğrenci tarafından kullanılmaktadır. Her seviyede öğrencilerin belirli bir söz varlığını kazanmış olmaları gerektiği düşünüldüğünde ders

kitaplarında yer verilmiş tematik söz varlığı ve bu açıdan taşıdıkları benzerlik önem arz etmektedir. Bu sebeple çalışmada aynı seviyede okutulan ve farklı yayınevleri tarafından hazırlanmış ders kitapları Türkçe dersinin zorunlu temalarından birisi olan “Millî Kültürümüz” temasına ait tematik söz varlığı açısından karşılaştırılarak ders kitaplarının birbirleri ile ne derece örtüştükleri belirlenmeye çalışılmıştır. Alan yazında 6. sınıf Türkçe ders kitaplarında “Millî Kültürümüz” temasına ait söz varlığının alt temalara ayrılarak incelendiği bir çalışma bulunmadığı tespit edilmiştir. Aynı sınıf seviyesine ait farklı ders kitaplarında aynı temanın alt temalara ayrılarak karşılaştırılmasının ders kitaplarında yer alan temalara seçilecek metinlerin belirlenmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Bu çalışmanın amacı 6. sınıf Türkçe ders kitaplarını “Millî Kültürümüz” temasına ait tematik söz varlığı açısından karşılaştırmaktır. Bu amaç kapsamında şu sorulara cevap aranmıştır:

1. 6. sınıf Türkçe ders kitaplarında yer alan Millî Kültürümüz temasının içerdiği söz varlığı dağılımı nasıldır?
2. 6. sınıf Türkçe ders kitaplarında yer alan Millî Kültürümüz temasında ortak kullanılan kelimeler nelerdir?
3. 6. sınıf Türkçe ders kitaplarında yer alan Millî Kültürümüz temasının içerdiği tematik söz varlığı dağılımı nasıldır?
4. 6. sınıf Türkçe ders kitaplarında yer alan Millî Kültürümüz temasının içerdiği tematik söz varlığının alt temalara göre dağılımı nasıldır?

Yöntem

Araştırma Deseni

Bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması kullanılmıştır. “Nitel araştırma gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma olarak tanımlanabilir” (Yıldırım ve Şimşek, 2018, s. 41). Durum çalışması ise “sınırlı bir sistemin derinlemesine betimlenmesi ve incelenmesi” şeklinde tanımlanabilir (Merriam, 2013). Bu çalışmada ders kitapları incelendiğinden verilerin elde edilmesinde doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. “Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar” (Yıldırım ve Şimşek, 2018, s. 189). Nitekim doküman nitel araştırmaların en önemli veri kaynaklarından (Creswell, 2019).

Veri Kaynakları

Bu çalışmanın veri kaynaklarını 2020-2021 yılında okutulan 6. sınıf MEB Yayınları Türkçe ders kitabı/Ertürk vd., 6. sınıf Türkçe ders kitabı/Ceylan vd. ve 6. sınıf Ekoyay Eğitim Yayınları ders kitaplarındaki Millî Kültürümüz temasında yer alan metinler oluşturmaktadır. Çalışmada söz varlığı unsurları, her bir ders kitabında yer alan Millî Kültürümüz temasına bağlı 4 metin olmak üzere toplam 12 metinden elde edilmiştir. Millî Kültürümüz teması, bu temanın tüm sınıflarda okutulan zorunlu temalardan birisi olması sebebiyle seçilmiştir. Dinleme metinleri çalışmaya dâhil edilmemiştir. Çalışmada 6. sınıf MEB Yayınları Türkçe ders kitabı/Ertürk vd. MEB Yayınları (A) ve 6. sınıf Türkçe ders kitabı/Ceylan vd. MEB Yayınları (B) şeklinde kodlanmıştır. Araştırmanın veri kaynaklarını oluşturan Millî Kültürümüz temasına ait metinler ve türleri aşağıda verilmiştir.

Tablo 1. İncelenen 6. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarında Millî Kültürümüz Temasında Yer Alan Metinler ve Türleri

Kitap Adı	Metinler	Tür
MEB Yayınları (A)	İki Çay, Biri Demli Olsun...	Bilgilendirici
	Adam Olmuş Çocuklar - Barış Manço	Bilgilendirici
	Torunuma Mektuplar	Bilgilendirici
	Yüksek Yüksek Tepelere Ev Kurmasınlar	Hikâye edici
MEB Yayınları (B)	Anadolu	Şiir
	Tarhananın Öyküsü	Bilgilendirici
	Ana Dili	Şiir
	Vatan Destanı	Şiir
Ekoyay Eğitim Yayınları	Gazlı Göl	Hikâye edici
	Forsa	Hikâye edici
	Nineme Ninni	Şiir
	Ozan	Şiir

Araştırma Süreci

Araştırma sürecinde ilk önce “Simple Concordance Program 4.0” kullanılarak 6. sınıf MEB Yayınları (A) Türkçe ders kitabı, MEB Yayınları (B) 6. sınıf Türkçe ders kitabı ve 6. sınıf Ekoyay Eğitim Yayınları ders kitaplarındaki Millî Kültürümüz temasında yer alan metinlerin sıklık dizinleri çıkarılmıştır. Veri kaynaklarına ait söz varlığının belirlenmesinde aşağıdaki adımlar izlenmiştir:

1. Ders kitaplarındaki Millî Kültürümüz temasında yer alan metinler her bir ders kitabı için ayrı olarak oluşturulan Microsoft Office Metin belgelerinde sınıflandırılmıştır.
2. Çalışmada kullanılan “Simple Concordance Program 4.0” iki boşluk arasında kalan her karakteri bir kelime olarak aldığı için metinler programa sokulmadan önce birleşik kelimeler, ikilemeler, deyimler ve kalıp sözlerin boşlukları silinerek programın bu ifadeleri bir kelime olarak algılaması sağlanmıştır.
3. Metinlerde geçen özel isimler korunmuş, eş anlamlı kelimelerin ise ne anlama geldikleri parantez içinde belirtilmiştir.
4. Kullanılan program rakamları algılamadığı için metinlerde yer alan sayılar harflerle ifade edilmiş, iki ve ikiden fazla basamaklı sayılar programın tek bir kelime okumasını sağlamak amacıyla birleştirilmiştir.
5. Programdan elde edilen sıklık listelerinde yer alan çekim ekleri silinerek aynı sözcüğün çekim ekleriyle değişerek birden fazla sözcük gibi algılanmasının önüne geçilmiştir.

Millî Kültürümüz temasının söz varlığı belirlendikten sonra tematik söz varlığını belirleme aşamasına geçilmiş ve elde edilen söz varlığı unsurları çeşitli alt temalara göre sınıflandırılmıştır. Alt temalar belirlenirken 2019 Türkçe Dersi Öğretim Programı’nda (MEB, 2019) yer alan “Temalar ve Konu Önerileri” tablosundaki Millî Kültürümüz temasına ait konulardan yararlanılmıştır. Programda yer alan konu başlıklarından “Mekânlar”, “Tarihî Şahsiyetler”, “Vatan” konuları çalışmanın alt temaları olarak belirlenmiş ancak metinlerdeki birçok tematik sözcük tabloda belirtilen konular tarafından karşılanmadığı için bu alt temalara araştırmacılar tarafından eklemeler yapılmıştır. Eklemeler yapılırken 2 alan uzmanının görüşü alınmış ve belirlenen söz varlığıyla çıkarılan alt temalar karşılaştırılarak ortak kodlara ulaşılmıştır. Bu eklemeler sonucunda “Edebiyat”, “Din ve Gelenekler”, “Mekânlar”, “Meslekler”, “Millî Mücadele”,

“Tarihî Şahsiyetler”, “Ülke, Milliyet ve Dil”, “Vatan” ve “Yemek Kültürü” olmak üzere toplamda 10 alt tema çalışmaya dâhil edilmiştir.

Verilerin Analizi

Verilerin analiz edilmesinde içerik analizi yönteminden yararlanılmıştır. İçerik analizinde yapılması amaçlanan “birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları okuyucunun anlayabileceği bir biçimde düzenleyerek yorumlamaktır” (Yıldırım ve Şimşek, 2018, s. 242). Bu aşamada ilk önce programdan yararlanarak toplam ve farklı sözcük sayılarına ulaşılmış, kullanım sıklığı yüksek olan söz varlığı unsurları tespit edilmiştir. Daha sonra belirlenen alt temalara göre metinlerdeki sözcükler sınıflandırılmış, yüzde ve frekans tabloları çıkarılmıştır. Oluşturulan tablolar içerik analizi yöntemi ile yorumlanmıştır.

Çalışmada 2019 Türkçe Dersi Öğretim Programı (MEB, 2019) dışında kalan alt temalar belirlenirken 2 alan uzmanının görüşüne başvurulmuş ve tespit edilen söz varlığıyla çıkarılan alt temalar karşılaştırılarak ortak kodlara ulaşılmıştır. Aynı zamanda elde edilen verilerin alt temalara göre sınıflandırılmasında bir alan uzmanının görüşüne başvurulmuş, üzerinde ortak karar alınan kelimeler sınıflandırılmıştır. Sonrasında, üzerinde mutabık kalınmayan kelimeler için görüşülmüş, araştırmacı ve alan uzmanının görüş birliğiyle karara varılmıştır. Böylece çalışmanın geçerlik ve güvenilirliği sağlanmaya çalışılmıştır.

Bulgular

Bu bölümde 6. sınıf Türkçe ders kitaplarında yer alan Millî Kültürümüz temasına ait söz varlığına ilişkin bulgular tablolaştırılarak sunulmuştur.

6. sınıf Türkçe ders kitaplarında yer alan Millî Kültürümüz temasına ait söz varlığı Tablo 2’de gösterilmiştir.

Tablo 2. 6. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarında Yer Alan Millî Kültürümüz Temasına Ait Söz Varlığı

Kitap Adı	Toplam Sözcük Sayısı	Farklı Sözcük Sayısı	TK/FK
MEB Yayınları (A) Ders Kitabı	2129	852	2.49
MEB Yayınları (B) Ders Kitabı	816	446	1.82
Ekoyay Eğitim Yayınları Ders Kitabı	1452	695	2.08

Tablo 2’de Millî Kültürümüz temasına ait toplam ve farklı sözcük sayısı incelendiğinde MEB Yayınları (A) 6. Sınıf Türkçe Ders Kitabında Millî Kültürümüz temasına ait 852’si farklı olmak üzere toplam 2129 sözcük bulunduğu ve toplam sözcüğün, farklı sözcüğün 2.49 oranında tekrarlanmasıyla oluştuğu görülmektedir. MEB Yayınları (B) 6. Sınıf Türkçe Ders Kitabında Millî Kültürümüz temasında ise 446’sı farklı olmak üzere toplam 816 sözcük bulunduğu ve toplam sözcüğün, farklı sözcüğün 1.82 oranında tekrarlanmasıyla oluştuğu görülmektedir. EKOYAY Eğitim Yayınları 6. Sınıf Türkçe Ders Kitabında ise Millî Kültürümüz temasına ait 695’i farklı olmak üzere toplam 1452 sözcük bulunduğu ve toplam sözcüğün, farklı sözcüğün 2.08 oranında tekrarlanmasıyla oluştuğu görülmektedir.

Ders kitaplarında yer alan Millî Kültürümüz temasına ait metinlerde en sık kullanılan yirmi sözcük sıralaması Tablo 3’te sunulmuştur.

Tablo 3. Millî Kültürümüz Temasında En Sık Kullanılan Yirmi Sözcük Sıralaması

MEB Yayınları (A)			MEB Yayınları (B)			Ekoyay Eğitim Yayınları		
Sıra No	Sözcük	Sıklık	Sıra No	Sözcük	Sıklık	Sıra No	Sözcük	Sıklık
1.	bir	55	1.	bir	30	1.	bir	57
2.	ol-	50	2.	tarhana	21	2.	kız	22
3.	çay	44	3.	o	18	3.	su	20
4.	ve	38	4.	bu	17	4.	o	18
5.	bu	35	5.	dil	13	5.	nine	14
6.	de/da	31	6.	el	12	6.	iç	12
7.	ben	22	7.	gibi	10	7.	bu	11
8.	çok	20	8.	biz	9	8.	gün	11
9.	biz	18	9.	su	9	9.	mı/mi	11
10.	Zeynep	18	10.	çorba	8	10.	ol-	11
11.	gel-	17	11.	ol-	8	11.	başla-	10
12.	var	17	12.	de/da	7	12.	de-	10
13.	kendi	16	13.	ilave et-	7	13.	gibi	10
14.	köy	15	14.	ve	7	14.	güzel	9
15.	o	15	15.	ana	6	15.	ihtiyar	9
16.	baba	14	16.	Anadolu	6	16.	yer	9
17.	gün	14	17.	her	6	17.	de/da	8
18.	en	13	18.	sen	6	18.	her	8
19.	gibi	13	19.	hâl	5	19.	kendi	8
20.	güt-	13	20.	kariştir-	5	20.	koş-	8

Tablo 3'te Millî Kültürümüz temasına ait metinlerde en sık kullanılan yirmi sözcük incelendiğinde "bir" sözcüğünün 3 kitapta da en sık kullanılan sözcük olduğu görülmektedir. Tabloda ders kitaplarının Millî Kültürümüz temasında en sık geçen 20 sözcük göz önüne alındığında Millî Kültürümüz temasında yer alan ortak sözcüklerin "bir", "ol-", "bu", "de/da", "o" sözcükleri olmak üzere 5 sözcükten oluştuğu görülmektedir. Ders kitapları birbiriyle karşılaştırıldığında MEB Yayınları (A) ile MEB Yayınları (B) ders kitaplarında Millî Kültürümüz temasının içerdiği ortak söz varlığının "bir", "ol-", "ve", "bu", "de/da", "biz" ve "o" sözcükleri olmak üzere 7 sözcükten oluştuğu görülmektedir. MEB Yayınları (A) ile Ekoyay Eğitim Yayınları ders kitaplarında Millî Kültürümüz temasının içerdiği ortak söz varlığının "bir", "ol-", "bu", "de/da", "kendi", "o", "gün", "gibi" sözcükleri olmak üzere 8 sözcükten oluştuğu görülmektedir. MEB Yayınları (B) ile Ekoyay Eğitim Yayınları ders kitaplarında Millî Kültürümüz temasının içerdiği ortak söz varlığının "bir", "o", "bu", "gibi", "su", "ol-", "de/da" ve "her" sözcükleri olmak üzere 8 sözcükten oluştuğu görülmektedir. Burada Türkçede geçiş sıklığı yüksek olan zamirler, bağlaçlar, edatlar dikkat çekmektedir.

Ders kitaplarında yer alan Millî Kültürümüz temasına ait metinlerdeki tematik söz varlığı Tablo 4'te gösterilmiştir.

Tablo 4. Ders Kitaplarındaki Millî Kültürümüz Temasında Yer Alan Tematik Söz Varlığı

Kitap Adı	Toplam Sözcük Sayısı	Tematik Sözcük Sayısı	Tematik Sözcüklerin Yüzdesi
MEB Yayınları (A)	2129	153	%7.18
MEB Yayınları (B)	816	97	%11.88
Ekoyay Eğitim Yayınları	1452	62	%4.26

Tablo 4’te ders kitaplarındaki Millî Kültürümüz temasında yer alan tematik söz varlığı incelendiğinde MEB Yayınları (A) 6. sınıf Türkçe Ders Kitabında Millî Kültürümüz temasında yer alan 2129 sözcükten 153 tanesinin tematik sözcük olduğu ve bu sözcüklerin temada yer alan toplam sözcük sayısının %7.18’ini oluşturduğu görülmektedir. MEB Yayınları (B) 6. sınıf Türkçe Ders Kitabında Millî Kültürümüz temasında yer alan 816 sözcükten 97 tanesinin tematik sözcük olduğu ve bu sözcüklerin temada yer alan toplam sözcük sayısının %11.88’ini oluşturduğu görülmektedir. Ekoyay Eğitim Yayınları 6. sınıf Türkçe Ders Kitabında Millî Kültürümüz temasında yer alan 1452 sözcükten 62 tanesinin tematik sözcük olduğu ve bu sözcüklerin temada yer alan toplam sözcük sayısının %4.26’sını oluşturduğu görülmektedir.

MEB Yayınları (A) 6. Sınıf Türkçe Ders Kitabında Millî Kültürümüz temasına ait tematik söz varlığı Tablo 5’te sunulmuştur.

Tablo 5. MEB Yayınları 6. Sınıf Türkçe Ders Kitabı (A) Millî Kültürümüz Temasına Ait Tematik Söz Varlığı

Temalar	Tematik Söz Varlığı	f	%
Edebiyat	atasözü, Bekir Erdoğan, Cezmi Ersöz, destan, deyim, edebî eser, edebiyat, edebiyatçı, hikâye, kağıt, kelime, kitap, kitap oku-, mektup, Oğuz Atay, öykü, Pir Sultan Abdal, Sezai Karakoç, şair, şiir, Türkçe, yazar, yazı, yaz-, Yılmaz Odabaşı	25	16.33
Din ve Gelenekler	âdet, ata, din, düğün, gelenek, görücü, gelin git-, inanç, kız ver-, misafir	10	6.53
Mekânlar	Anıtkabir, Beyoğlu, çay ocağı, çayhane, Eminönü, han, İzmir, kahve, Kapalıçarşı, Karaköy, Kemah, köy, memleket, Orta Asya, Rize, Sakarya, şehir, tabiat	18	11.76
Meslekler	çaycı, çaycılık, kahvecilik, meslek, yazar	5	3.26
Millî Mücadele	bağımsızlık, barış, bin dokuz yüz yirmi iki, Büyük Taarruz, düşman, gazi, savaş, silah, şehit, şehit ver-	10	6.53
Sanat	albüm, Anadolu Pop Folk, Âşık Veysel, Barış Manço, beste, beste yap-, çalgı çal-, dans et-, Dönence, film, konser, konser ver-, Kurtalan Ekspres, müzik, müzik akımı, müzik grubu, parça, plak çıkar-, portre, şarkı, şarkı söyle-, tablo, türkü, türkü yak-, yediden yetmiş yediye	25	16.33
Tarihî Şahsiyetler	Atatürk, Dede Korkut, Fatih, Mimar Sinan, Türk büyükleri	5	3.26
Ülke, Milliyet ve Dil	Arapça, Avrupa, Bulgarca, dil, Ekvator, Farsça, Flemenkçe, Fransa, Fransızca, İbranice, İngilizce, Japon, Japonca, Japonya, Kongo, Mısır, Mısırlı, Türkiye, ülke, yabancı dil, Yunanca	21	13.72
Vatan	Anadolu, asker, bayrak, bin yetmiş bir, Cumhuriyet, devlet, devrim, Malazgirt Savaşı, millet, ordu, Osmanlı, şehit, şehit vermek, tarih, Türk, ulus, yurt, yurt edinmek	18	11.76
Yemek Kültürü	çay, çay demle-, demlik, iç-, içecek, ikram et-, kahve, kahvaltı, peynir, servis, servis yapmak, simit, su, şeker, yemek, yudumlamak	16	10.45
	Toplam	153	99.93

Tablo 5 incelendiğinde MEB Yayınları (A) 6. sınıf Türkçe Ders Kitabında Millî Kültürümüz temasına ait tematik söz varlığının 153 sözcükten oluştuğu görülmektedir. Söz varlığının en fazla Edebiyat (%16.33), Sanat (%16.33) ile Ülke, Milliyet ve Dil (%13.72) alt temalarında yoğunlaştığı görülmektedir. Bu alt temaları Mekânlar (%11.76), Vatan (%11.76), Yemek Kültürü (%10.45), Din ve Gelenekler (%6.53), Millî Mücadele (%6.53), Meslekler (%3.26) ve Tarihî Şahsiyetler (%3.26) alt temalarının takip ettiği görülmektedir.

MEB Yayınları (B) 6. Sınıf Türkçe Ders Kitabında Millî Kültürümüz temasına ait tematik söz varlığı Tablo 6'da gösterilmiştir.

Tablo 6. MEB Yayınları 6. Sınıf Türkçe Ders Kitabı (B) Millî Kültürümüz Temasına Ait Tematik Söz Varlığı

Temalar	Tematik Söz Varlığı	f	%
Edebiyat	destan, Fuzuli, kelime, ninni, öykü	5	5.15
Din ve Gelenekler	abdest al-, ata, ecdat, Ergenekon, gelenek, geleneksel, Kâbe, kültürel, miras, türbe	10	10.30
Mekânlar	Anadolu, Ankara, Denizli, Kahramanmaraş, konak, Malatya, Maraş, memleket, meydan, Türkeli, yayla	11	11.34
Meslekler	-	-	-
Millî Mücadele	cenk, gazi, hürriyet, kahraman, kahramanlık, Osmanlı, silah çat-	7	7.21
Sanat	sanat, şarkı	2	2.06
Tarihî Şahsiyetler	Sultan Osman, Tuğrul Bey	2	2.06
Ülke, Milliyet ve Dil	Arap, dil, Farsça, Türkiye	4	4.12
Vatan	al bayrak, asker, Cumhuriyet, devlet, fetheyle-, millet, Orta Asya, Türk, vatan, vatan, vatandaş, yurt	11	11.34
Yemek Kültürü	afiyet olsun, bardak, bereket, besleyici, buğday, çay, çay bardağı, çay kaşığı, çorba, damak tadı, doğran-, domates, ekşi, gıda, haşlan-, karıştır-, kaynat-, kavur-, kırmızıbiber, kıvamı yakala-, köpür-, mayalan-, mutfak, nane, nohut, ocak, pişir-, pul biber, salça, servis yap-, sofrası, soğan, su bardağı, süt, tarhana, tarif, tatlı, tatlı kaşığı, taze, tencere, tereyağı, topaklan-, tuz, yemek kaşığı, yoğurt	45	46.39
	Toplam	97	99,97

Tablo 6 incelendiğinde MEB Yayınları (B) 6. sınıf Türkçe Ders Kitabında Millî Kültürümüz temasına ait tematik söz varlığının 97 sözcükten oluştuğu görülmektedir. Söz varlığının en fazla Yemek Kültürü (%46.39) temasında bulunduğu görülmektedir. Yemek kültürü alt temasını Mekânlar (%11.34), Vatan (%11.34), Din ve Gelenekler (%10.30), Millî Mücadele (%7.21), Edebiyat (%5.15), Ülke, Milliyet ve Dil (%4.12), Sanat (%2.06) ve Tarihî Şahsiyetler (%2.06) alt temalarının takip ettiği görülmektedir. MEB Yayınları (B) 6. sınıf Türkçe Ders Kitabında Millî Kültürümüz temasına ait metinlerde Meslekler alt temasına ait herhangi bir söz varlığı unsuruna rastlanılmamıştır.

Ekoyay Eğitim Yayınları 6. Sınıf Türkçe Ders Kitabı Millî Kültürümüz temasına ait tematik söz varlığı Tablo 7'de sunulmuştur.

Tablo 7. Ekoyay Eğitim Yayınları 6. Sınıf Türkçe Ders Kitabında Millî Kültürümüz Temasına Ait Tematik Söz Varlığı

Temalar	Tematik Söz Varlığı	f	%
Edebiyat	bir varmış bir yokmuş, evvel zaman içinde kalbur saman içinde, masal, ninni	4	6.45
Din ve Gelenekler	dua, emrihak, Hızır Aleyhisselam, kına, menkıbe, menkıbe oku-, seccade	7	11.29
Mekânlar	Afyonkarahisar, Edremit, kasaba, köy, liman, Malta, mekân, memleket, oda, Orta Anadolu, ova	11	17.74
Meslekler	-	-	-
Millî	bölük, cenk, donanma, dövüş, kahraman, kalkan, kılıç, paşa,	15	24.19

Mücadele	sancak, savaş, sefer, seferberlik, şehit, şehit ol-, zırh		
Sanat	saz çalmak, türkü	2	3.22
Tarihî Şahsiyetler	Kral Midas	1	1.61
Ülke, Milliyet ve Dil	dil, Türk, ülke, Yemen	4	6.45
Vatan	al bayrak, asker, şehit, şehit ol-, vatan, yurt	6	9.67
Yemek Kültürü	ayva, badem, bal, ihlamur, lokma, maya, ocak, sofrası, su, şeker, tadımlık, yiyecek	12	19.35
Toplam		62	99,97

Tablo 7 incelendiğinde Ekoyay Eğitim Yayınları 6. sınıf Türkçe Ders Kitabı Millî Kültürümüz temasına ait tematik söz varlığının 62 sözcükten oluştuğu görülmektedir. Söz varlığının en fazla Millî Mücadele (%24.19), Yemek Kültürü (%19.35) ve Mekânlar (%17.74) alt temalarında yoğunlaştığı görülmektedir. Bu alt temaları Din ve Gelenekler (%11.29), Vatan (%9.67), Edebiyat (%6.45), Ülke, Milliyet ve Dil (%6.45), Sanat (%3.22) ve Tarihî Şahsiyetler (%1.61) alt temalarının takip ettiği görülmektedir. Ekoyay Eğitim Yayınları 6. sınıf Türkçe Ders Kitabı Millî Kültürümüz temasına ait metinlerde Meslekler alt temasına ait herhangi bir söz varlığı unsuruna rastlanılmamıştır.

Tartışma ve Sonuç

Çalışmada alt temalar belirlenirken 2019 Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda yer alan konu önerilerinden yararlanılmış fakat programda her üç ders kitabında yer alan Millî Kültürümüz temasına ait metinleri karşılayacak yeterli konu önerisine rastlanılmamıştır. Ders kitaplarında yer alan metinlerde geçen edebiyat, sanat, din, millî mücadele, meslekler, yemek kültürü, ülke, milliyet ve dil alt temaları çalışmaya araştırmacılar tarafından eklenmiştir. Benzer şekilde Uyar (2007) da çalışmasında Türkçe ders kitaplarında aktarılması gereken kültür konularının Türkçe, din, edebiyat, tarihî şuur, değerler ve normlar, müzik, plastik sanatlar ve el sanatları ile mimari olduğunu belirtmiştir fakat Türkçe dışında bu kültür konuları da yine programda yer almamaktadır. Bu durumda Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda (2019) ders kitaplarında yer alan bu kavramların ihmal edildiği söylenebilir.

6. sınıf Türkçe ders kitaplarında yer alan Millî Kültürümüz temasına ait söz varlığı incelendiğinde, kelimelerin MEB yayınları (A) 6. sınıf Türkçe ders kitabı metinlerinde 2.49, Ekoyay Eğitim Yayınları 6. sınıf Türkçe ders kitabında 2.08 oranında tekrar ettiği görülürken, MEB Yayınları (B) 6. sınıf Türkçe ders kitabı metinlerinde kelimelerin 1.82 oranında tekrar ettiği görülmüştür. Yani MEB Yayınları (B) 6. sınıf Türkçe ders kitabı metinlerinde bazı kelimeler öğrencilerin karşısına ikinci bir defa çıkmamaktadır. Güzel, Karadağ ve Kurudayıoğlu'nun (2005) çalışmasında da 5. sınıf Türkçe ders kitabında kullanılan 1.967 farklı kelimenin 1.048'inin bir sıklıkla kullanıldığı tespit edilmiştir. Baş ve Demirci (2015) de çalışmalarında 2. sınıf Türkçe çalışma kitabındaki kelimelerin 1.13 oranında tekrar ettiğini belirlemişlerdir. Bu durumda öğrencilerin bazı önem atfeden kelimelerle ikinci kez karşılaşması metnin etkinlikleri kısmında gerçekleşmekte ya da öğrenci bu kelimelerle ikinci defa karşılaşmamaktadır. Kelime ile yalnızca bir kez karşılaşmak kelimenin kalıcı olarak öğrenilmemesine sebep olmaktadır (Baş ve Demirci, 2015). Bu durum Millî Kültürümüz teması metinlerinde öğrencinin temayla ilgili önemli kelimeleri kavrayıp içselleştirebilmesi için metinde yeteri kadar yer verilmeyen kelimelerin tespit edilip öğrencilerin karşısına etkinliklerde çıkarmak gerekliliğini ortaya koymaktadır. Bu öğrencilerin önemli tematik sözcükleri üretici söz varlığına eklemesi açısından da önemlidir.

Ders kitaplarında kullanılan kelimeler incelendiğinde, her üç kitapta bulunan ortak kelime sayısının 67 olduğu tespit edilmiştir. Ortak kelime sayısının farklı kelime sayılarına oranının MEB Yayınları (A) ders kitabında %7,8, Ekoyay Yayınları ders kitabında %9,6 ve MEB Yayınları (B) ders kitabında %15 olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Kitaplarda yer alan kelime sayıları göz önüne alındığında bu oranların düşük olduğu görülmektedir. Karadağ'ın (2019) çalışmasında da aynı sınıf düzeyi için hazırlanan farklı yayınevlerine ait Türkçe ders kitapları arasındaki ortak söz varlığının %45'in altında olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuç ders kitapları hazırlanırken metinlerde yer alacak sözcüklerin ortak bir sözcük havuzundan seçilmediğini göstermektedir. Nitekim Doğru (2008) da çalışmasında öğrencilere ortak bir söz varlığı kazandırma amacına yönelik herhangi bir kelime kazandırma ölçütünün bulunmadığını, öğrencilere kazandırılacak söz varlığının ders kitapları hazırlayıcılarına bırakıldığını belirtmiştir. Oysaki ortak bir söz varlığı, aynı sınıf seviyesindeki öğrencilerin ortak bir dil seviyesine ulaşmalarını da sağlar (Karadağ ve Kurudayıoğlu, 2010). Bu durum incelenen ders kitaplarında Millî Kültürümüz temasına ait metinlerin ortak söz varlığı kazandırma açısından yetersiz olduğunu ortaya çıkarmaktadır. Ders kitaplarında Millî Kültürümüz temasına ait en sık kullanılan 20 sözcük incelendiğinde, 3 ders kitabında ortak olarak kullanılmış sözcüklerin arasında tematik sözcüğe rastlanılmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Ders kitaplarında en sık kullanılan 20 sözcük Aksan ve diğerleri (2017) tarafından hazırlanmış ve Türkçede en sık kullanılan 5000 sözcükten oluşan "*A frequency dictionary of Turkish-Core vocabulary for learners*" ile karşılaştırılmıştır. Buna göre Ekoyay Eğitim Yayınları Türkçe ders kitabında Millî Kültürümüz temasında en sık kullanılan 20 sözcüğün ilk 2273 kelime arasında olduğu tespit edilmiştir. MEB Yayınları (A) Türkçe ders kitabında ise en sık kullanılan 19 sözcük ilk 755 sözcük arasındadır. Kitapta sık kullanılmış diğer kelime "Zeynep" ise listede yer almamaktadır. MEB Yayınları (B) Türkçe ders kitabında ise en sık kullanılan 17 sözcüğün, eserde ilk 2271 kelime arasında olduğu tespit edilmiştir. Burada da "Anadolu", "tarhana", "karıştır-" kelimelerinin listede olmadığı görülmüştür. Bu açıdan bakıldığında Ekoyay Türkçe ders kitabının genel söz varlığıyla daha uyumlu olduğu söylenebilir. Ancak araştırmacıların çalışmasında özel isimlerin yer almaması da bu sonucun ortaya çıkmasında etkili olabilir. İncelenen üç ders kitabında da en sık kullanılan "bir", "ol-", "bu", "de/da", "o" sözcüklerinin Aksan vd. (2017) listesinde 1-7 sözcük arasında yer aldığı görülmüştür. Ancak çalışmada en sık kullanılan 20 sözcük ele alındığı için daha kapsamlı çalışmalara ihtiyaç duyulabilir.

Millî Kültürümüz temasında yer alan tematik söz varlığı incelendiğinde, incelenen ders kitapları arasında tematik kelime sayısının en çok MEB Yayınları (B) ders kitabı metinlerinde olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuca göre MEB yayınları (B) kitabı millî kültürümüz temasının, MEB yayınları (A) ve Ekoyay ders kitaplarına göre tematik yaklaşımın daha fazla gözetilerek hazırlandığı söylenebilir. Ancak bu sonucun ortaya çıkmasında MEB Yayınları ders kitabının toplam sözcük sayısının daha az olması etkili olabilir. Akın (2018) ortaokul Türkçe ders kitaplarını Millî Kültür teması metinlerindeki kültürel unsurlar açısından karşılaştırdığı çalışmasında en az kültürel unsura 6. sınıf Türkçe ders kitabında yer verildiğini tespit etmiştir. Millî ve kültürel kavramların yalnızca Millî Kültürümüz temasında değil tüm temalarda yer alabilecek kavramlar olması, zaten birçok temada kendisine yer bulan millî kültüre ait tematik kelimelerin Millî Kültürümüz temasında dağılımının az olmasına sebebiyet verebilir. Nitekim Orhan-Karsak ve Özenç'in (2019) çalışmasında millî ve kültürel kavramların bazılarının Türkçe ders kitaplarının her temasında görüldüğü, bazılarının ise belli temalarda yoğunlaştığı tespit edilmiştir. Fakat tematik yaklaşımın Türkçe öğretimine sağladığı önemli faydalardan birinin kavramların, ifadelerin belli bir konu etrafında toplanarak aktarılması olduğu düşünüldüğünde millî ve kültürel kavramların her temada yer alabilecek

kavramlar olmasının Millî Kültürümüz temasındaki tematik kelime sayısının eksikliğine sebebiyet vermemesi gerekmektedir. Aynı zamanda Millî Kültürümüz temasına ait tematik kelimelerin çokluğunun öğrencilerin kelime dağarcıklarının ağırlık yönünden gelişmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Göğüş (1978, s. 360) kelime ağırlığını “bir konuda çok şey bilmek” olarak tanımlamaktadır. Nitekim Onan’a göre (2017) ilgi alanlarına bağlı olarak ikinci kademe öğrencileri sözcük dağarcıklarını daha çok ağırlık açısından geliştirmektedirler. Bu durumda zorunlu temalardan birisi olan Millî Kültürümüz temasında tematik sözcüklerin bulunma durumlarının yüksek olması beklenilmelidir.

Çalışmada incelenen ders kitapları, tematik söz varlığının alt temalara göre dağılımları açısından karşılaştırıldığında MEB Yayınları (A) ders kitabı metninin edebiyat, sanat ve ülke, milliyet ve dil alt temalarında, MEB Yayınları (B) ders kitabı metninin yemek kültürü alt temasında, Ekoyay kitabı metninin ise millî mücadele ve yemek kültürü alt temalarında yoğunlaştığı sonucuna ulaşılmıştır. Metinlerde en çok işlenen alt temalar programda yer almadığı için çalışmaya araştırmacılar tarafından dâhil edilen alt temalardandır, bu durumda Türkçe Dersi Öğretim Programı’nda (2019) Millî Kültürümüz temasına ait konu önerilerinin genişletilmesi gerektiği düşünülmektedir. Millî kültürümüz temasına ait sözcüklerin alt temalara dağılımları incelendiğinde MEB Yayınları (A) ders kitabı metninde meslekler alt temasında çok az sayıda sözcüğün yer aldığı, MEB Yayınları (B) ve Ekoyay ders kitaplarında yer alan metinlerde ise meslekler alt temasına yönelik hiç sözcük bulunmadığı görülmüştür. Bu durum Türkçe Dersi Öğretim Programı’nda (2019) “Birey ve Toplum” teması altında yer alan konu önerilerinde meslekler kavramının olmasıyla açıklanabilir. Bu durumda meslekler alt temasına yönelik sözcüklerin sayısının Millî Kültürümüz temasında az olması normal karşılanabilir. Bulgular incelendiğinde, MEB Yayınları (A) ders kitabında Millî Kültürümüz temasına ait tematik sözcüklerin dağılımının diğer ders kitaplarına göre daha dengeli olduğu görülmüştür. MEB Yayınları (B) ders kitabı millî kültürümüz metninde ise tematik kelimelerin yarısına yakını yemek kültürü alt temasında toplandığı, diğer alt temalardaki tematik sözcük dağılımının az olduğu görülmüştür. Bu durumda MEB Yayınları (B) ders kitabı millî kültürümüz metninde yemek kültürü alt temasında çok fazla yoğunlaşmasının diğer alt temaların ihmaline sebep olduğu söylenebilir. Ekoyay kitabına ait Millî Kültürümüz teması metninde ise tematik kelimelerin dağılımının MEB Yayınları (B) ders kitabına göre daha dengeli olduğu görüle de sanat ve tarihî şahsiyetler alt temalarına ait tematik sözcük sayısının oldukça az olduğu görülmüştür. Benzer şekilde Okur’un (2013) ortaokul Türkçe ders kitaplarını millî kültür aktarımı açısından incelediği çalışmasında, tüm kademelerde kültürel ve tarihî kişilere yer verilme oranının az olduğunu belirlemiştir. Bu durumda tarihî şahsiyetler alt temasının ortaokul Türkçe ders kitapları metninde ihmal edildiği söylenebilir. Bu sonuçlar ders kitapları hazırlanırken sadece programda yer verilen ana temaya dikkat edildiğini, alt tema seçimi açısından farklı yayınevleri arasında ortaklığın minimum düzeyde olduğunu da göstermektedir. Türkçe ders kitaplarında Millî Kültürümüz temasına ait metinler içerdikleri tematik sözcüklerin çeşitliliği açısından değerlendirildiğinde MEB Yayınları (A) ders kitabının daha çok sözcük çeşitliliği içerdiği sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuç MEB Yayınları (A) ders kitabının toplam sözcük sayısının diğer ders kitaplarından fazla olması ile açıklanabilir.

Öneriler

Çalışmanın sonuçlarından hareketle aşağıdaki öneriler getirilebilir:

1. Millî Kültürümüz teması metninde geçen tematik kelimelerle metin öncesi ve metin sonrası etkinliklerde öğrencilerin daha fazla karşılaşması sağlanabilir.

2. Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda sınıf seviyelerine göre hangi söz varlığı unsurlarının öğretilmesine yönelik bir madde yer almamaktadır. Öğrencilerin sınıf seviyesine göre söz varlığı listeleri hazırlanıp ders kitaplarında yer alacak söz varlığı bu listelere göre belirlenebilir.
3. 6. sınıf Türkçe ders kitabı Millî Kültürümüz teması metinlerinde bulunan ancak programda yer almayan edebiyat, sanat, din, millî mücadele, meslekler, yemek kültürü, ülke, milliyet ve dil kavramlarına programda yer verilebilir.
4. İncelenen ders kitapları toplam söz varlığı ve tematik söz varlığı açısından karşılaştırıldığında aralarında önemli farklılıklar olduğu tespit edilmiştir. Türkçe dersinin en önemli materyalinin ders kitapları olduğu göz önüne alındığında, kitaplar arası büyük farklılıklar öğrenciler arasında eşitsizliğe yol açabilir. Bu doğrultuda ders kitapları birbirine yakın bir anlayışla hazırlanabilir.

Kaynakça

- Akın, K. (2018). Millî Kültür Teması Çerçevesinde Ortaokul Türkçe Ders Kitaplarındaki Kültürel Unsurlar. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 6(77), 363-377.
- Aksan, D. (2015). *Türkçenin Söz Varlığı*. Ankara: Bilgi Yayınevi.
- Aksan, Y., Aksan, M., Mersinli, Ü. ve Demirhan, U. U. (2017). *A Frequency Dictionary of Turkish-Core Vocabulary For Learners*. <https://docplayer.biz.tr/54071537-A-frequency-dictionary-of-turkish.html>, [Erişim tarihi: 27.01.2023]
- Akyol, H. ve Temur, T. (2014). Kelime Hazinesinin Geliştirilmesi. (Ed. A. Kırkkılıç ve H. Akyol), *İlköğretimde Türkçe Öğretimi* içinde (s. 193-229). Ankara: Pegem Akademi.
- Baş, B. ve Demirci, S. (2015). 2. Sınıf Türkçe Ders Kitabındaki Metinlerle Çalışma Kitaplarındaki Etkinliklerin Söz Varlığı Açısından Karşılaştırılması. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 3(1), 17-29.
- Budak, Y. (2000). Sözcük Öğretimi ve Sözlüğün İşlevi. *Dil Dergisi*, 92, 19-26.
- Bulut, K. ve Taçyıldız, E. (2020). Farklı Yayınevlerine Ait 6 ve 7. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarının Kalıplaşmış Söz Varlığı Açısından İncelenmesi. *Journal of Turkish Language and Literature*, 6(4), 687-713.
- Coşkun, E. ve Taş, S. (2008). Ders Kitaplarına Metin Seçimi Açısından Türkçe Öğretim Programlarının Değerlendirilmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(10), 59-74.
- Creswell, J. W. (2019). *Eğitim Araştırmaları: Nicel ve Nitel Araştırmaların Planlanması, Yürütülmesi ve Değerlendirilmesi* (H. Ekşi, Çev. Ed.). İstanbul: EDAM Yayıncılık.
- Çeçen, M. A. ve Çiftçi, Ö. (2007). İlköğretim 6. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarında Yer Alan Metinlerin Tür ve Tema Açısından İncelenmesi. *Millî Eğitim Dergisi*, 173, 39-49.
- Çeçen, M., Kurnaz, H., & Akaydın, Ş. (2014). Millî Kültür Teması Metinlerinde Tematik Kelimeler Üzerine Bir İnceleme. *İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 1(2), 22-34.
- Doğru, A. (2008). *6. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarında Deyimler*. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi.
- Erol, K. ve Sarıkaya, B. (2016). Sevgi Soysal'ın Öykülerinde Söz Varlığı Unsurları: Yansımalar, Kalıp Sözler, İnkilemeler ve Deyimler. *The Journal Of Academic Social Science Studies*, 47(1), 51-75.

- Göçer, A. (2010). Türkçe Eğitiminde Öğrencilerin Söz Varlığını Geliştirme Etkinlikleri ve Sözlük Kullanımı. *Turkish Studies*, 5(1), 1007-1036.
- Göğüş, B. (1978). *Orta Dereceli Okullarımızda Türkçe ve Yazın Eğitimi*. Gül Yayınevi.
- Gökçe, B. (2014). Türkçe Ders Kitaplarındaki "Toplum Hayatı" Temalı Metinlerin Söz Varlığı Açısından Değerlendirilmesi. *International Journal of Language's Education and Teaching*, 1(2), 150-164.
- Güneş, F. (2013). Türkçede Metin Öğretimi Yerine Metinle Öğrenme. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11, 603-637.
- Güzel, A., Karadağ, Ö. ve Kurudayıoğlu, M. (2005). İlköğretim Beşinci Sınıf Türkçe Ders Kitaplarının Kelime Hazinesi Bakımından Niceliği ve Ortak Kelime Hazinesi Kazandırma Bakımından Yeterlilikleri. *XIV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi*. Denizli: Pamukkale Üniversitesi.
- Hengirmen, M. (1999). *Dilbilgisi ve Terimleri Sözlüğü*. Ankara: Engin Yayınları.
- Karadağ, Ö. (2019). Aynı Sınıf Düzeyi için Hazırlanan Türkçe Ders Kitaplarının Ortak Söz Varlığı Açısından Karşılaştırılması. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 7(4), 1130-1140.
- Karadağ, Ö. ve Kurudayıoğlu, M. (2010). 2005 Türkçe Programına Göre Hazırlanmış İlköğretim Birinci Kademe Türkçe Ders Kitaplarının Kelime Hazinesi. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, 27, 423-436.
- Karadüz, A. ve Yıldırım, İ. (2011). Kelime Hazinesinin Geliştirilmesinde Öğretmenlerin Görüş ve Uygulamaları. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 10(2), 961-984.
- Karagöl, E. ve Tarakcı, R. (2019). Söz Varlığı Öğretimi Açısından Ortaokul Türkçe Ders Kitapları. *Millî Eğitim Dergisi*, 48(222), 149-171.
- Kılınç, A. ve Duman, I. (2012). İlköğretim İkinci Kademe Türkçe Ders Kitaplarındaki Tematik Yaklaşım Üzerine Bir İnceleme. *Dil ve Edebiyat Eğitimi Dergisi*, 1(4), 94-101.
- Kurudayıoğlu, M. (2005). *İlköğretim II. Kademe Öğrencilerinin Kelime Hazinesi Üzerine Bir Araştırma*. Doktora Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi.
- Maden, S., Maden, A. ve Demir, R. (2017). Türkçe Ders Kitaplarındaki Söz Varlığının Öğrenci Etkinliklerine Yansımaları. *International Journal of Language Academy*, 5(3), 235-251.
- MEB. (2019). *Millî Eğitim Bakanlığı Türkçe Dersi (1-8. Sınıflar) Öğretim Programı*. Ankara: MEB Yayınları.
- Merriam, S. B. (2013). *Nitel Araştırma: Desen ve Uygulama İçin Bir Rehber* (3. Baskıdan Çeviri, Çeviri Editörü: S. Turan). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım
- Mete, F. (2020). 5. Sınıf Türkçe Ders Kitabının Söz Varlığı Açısından Derlem Temelli Sıklık Listeleriyle Karşılaştırılması. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 24(1), 195-208.
- Mirjalili, F., Jabbari, A. A., and Rezai, M. J. (2012). The Effects of Semantic and Thematic Clustering Of Words On Iranians Vocabulary Learning. *American International Journal of Contemporary Research*, 2, 214-221.
- Mutlu, H. K. (2009). Türkçe Öğretiminde Sözlükçülük Tekniği Açısından Tematik Sözlükler. *Turkish Studies*, 4(4), 814-822.
- Orhan-Karsak, H. G. ve Özenç, E. G. (2019). Türkçe Ders Kitaplarında Millî ve Kültürel Kavramların İncelenmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 7(3), 709-735.

- Okur, A. (2013). Milli Kültür ve Folklorun Türkçe Ders Kitapları Aracılığıyla Aktarımı. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(11), 877-904.
- Onan, B. (2017). *Dil Eğitiminin Temel Kavramları* (3. basım). Ankara: Nobel Yayınevi.
- Özlü, H. G. (2009). *Shall We Teach Vocabulary in Lexical Sets, Thematically Related Sets or Unrelated Sets?* Yüksek Lisans Tezi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.
- Tinkham, T. (1997). The Effects of Semantic and Thematic Clustering on the Learning of Second Language Vocabulary. *Second Language Research*, 13(2), 138-163.
- Türk Dil Kurumu (2011). *Türkçe Sözlük*. Ankara: TDK Yayınları.
- Turhan, H. (2010). *8. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarının Söz Varlığı Açısından İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi.
- Uludağ, Ç. (2010). *7. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarının Söz Varlığı Açısından İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi.
- Uyar, Y. (2007). *Türkçe Öğretiminde Kültür Aktarımı ve Kültürel Kimlik Geliştirme*. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2018). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz Canöz, M. (2020). *Yabancılar İçin Hazırlanan Türkçe Ders Kitaplarındaki Hedef Söz Varlığının Tematik Bağlamda İncelenmesi*. Doktora Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi.